

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การขนส่งมีความสำคัญต่อการสนับสนุนกิจการด้านต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งยังมีบทบาทเป็นเศรษฐกิจที่วัดความเจริญก้าวหน้าของประเทศได้อีกทางหนึ่ง การขนส่งจึงมิใช่เรื่องของ การพัฒนาขนส่งทางอากาศ หรือการแข่งขันทางด้านขนตรกรรมเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึง ระบบกระบวนการวิธีการ ที่เรียกว่า ระบบการขนส่ง หรือกระบวนการบริหารจัดการทางการขนส่ง อย่างเป็นระบบ อาทิเช่น ในแง่การขนส่งบุคคล ก็จำเป็นต้องมีระบบขนส่งมวลชนที่มีประสิทธิภาพ ในแง่การขนส่งสินค้า ก็ยังต้องใช้วิธีการทางโลจิสติกส์เข้ามาบูรณาการอย่างเป็นระบบ การขนส่ง สินค้าในยุคเริ่มแรกของการขนส่งเพื่อการค้าขาย ก็อาจจะเป็นการขนส่งโดยใช้เป็นยานพาหนะเทียม เกวียน ชักลากสิ่งของหรือล้อเลื่อน โดยอาศัยแรงงานจากสัตว์ เช่น ช้าง ม้า ลา ล่อ อูฐ กวาง หรือ แม้แต่ สุนัข เป็นต้น หลังจากนั้น ก็พัฒนาไปสู่ระบบราง เพื่อให้ขนส่งสินค้าได้จำนวนมากเท่าที่จะ มากได้ และก้าวเข้าสู่ยุคของการเดินทางข้ามมหาสมุทร การขนส่งสินค้าทางเรือ จึงเป็นที่ยอมรับ อย่างแพร่หลาย และได้ก่อกำเนิดกฎกติกาว่าด้วยการขนส่งสินค้าทางทะเลขึ้น

การขนส่งสินค้าทางมหาสมุทรหรือทางทะเล เป็นการขนส่งที่ได้รับการนิยมและเป็น ระบบการขนส่งที่มีความสำคัญอีกระบบหนึ่งในประเทศไทย เนื่องจากสามารถขนส่งสินค้าได้ คราวละมาก ๆ แต่มีต้นทุนต่ำที่สุด แต่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องของความเร็วและสภาพภูมิศาสตร์ใน แต่ละฤดูกาล ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากลมพายุ, กระแสน้ำและทะเลที่เป็นน้ำแข็ง ก็ล้วนแต่เป็น อุปสรรคในการขนส่งทางทะเล

การบริหารงานทุกประเภทในองค์กร จำเป็นต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรพื้นฐานทางการ บริหาร โดยทั่วไปถือว่าปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4M's คือ คน (Man) ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มคนในองค์กรที่ร่วมกันทำงาน เงิน (Money) ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารทุก ๆ ส่วนขององค์กร วัสดุสิ่งของ (Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยีต่าง ๆ และการจัดการ (Management) ได้แก่ การบริหารงานของ องค์กรที่ทำโดยผู้บริหาร (จันทร์ภาณี สงวนนาม, 2545, หน้า 13-15) ซึ่งในบรรดาทรัพยากรดังกล่าว ถือว่าคนเป็นปัจจัยหรือทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการบริหารที่จะทำให้งานก้าวไปสู่เป้าหมายหรือ บรรลุวัตถุประสงค์ ประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Megginson กล่าวถึงความสำคัญของคนว่า “มนุษย์ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหาร ถึงแม้ว่าคุณค่าของมนุษย์จะเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ และไม่

สามารถใช้หลักเกณฑ์กำหนดคุณค่าเช่นเดียวกับวัตถุแต่ก็ยังถือว่ามนุษย์เป็นทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีคุณค่าและเกียรติภูมิ ถ้าองค์กรใดมีบุคลากรที่มีความสามารถสูง มีประสิทธิภาพแล้วทุกสิ่งทุกอย่างจะบ่งบอกถึงความสำเร็จตลอดจนปัจจัยด้านต่าง ๆ ก็จะตามมา”

การขนส่งทางเรือย่อมต้องมีบุคลากรปฏิบัติงานบนเรือ ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญ ในการบริหารงานองค์กรให้ประสบความสำเร็จ โดยทำหน้าที่ผลัดเปลี่ยนเวรยามตามกะ บางครั้งทำงานไม่เป็นเวลา ต้องใช้ชีวิตอยู่บนเรือโดยตลอด ต้องอยู่ห่างไกลบ้านและครอบครัว รวมทั้งสินค้าที่ขนส่งเป็นสินค้าอันตรายควบคุม และต้องเตรียมพร้อมสำหรับการรับตรวจประเมินเรือ (Vetting Inspection) ลักษณะการปฏิบัติงาน การดำรงชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อมดังกล่าวอาจส่งผลให้บุคลากรบนเรือมีความเครียด ปัญหาความเครียดเป็นปัญหาสุขภาพจิตที่ส่งผลกระทบต่อคนทุกเพศทุกวัย ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพต่าง ๆ ตามมาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ในรูปแบบของความรู้สึกรำคาญ พฤติกรรมการแสดงออกต่าง ๆ ตลอดจนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

เมื่อเกิดความเครียด บุคคลจะพยายามจัดการความเครียดด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านความคิด การกระทำของบุคคลโดยวิธีการต่าง ๆ ที่จะจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นเพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา หลังจากที่บุคคลประเมินสถานการณ์แล้วว่าเป็นความเครียด บุคคลจะเลือกวิธีการหรือกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อจัดการกับความเครียด การจัดการความเครียดสามารถช่วยให้อัตราความเครียดในบุคคลลดลงได้ การจัดการกับความเครียดของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวซึ่งเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ภาวะของสุขภาพกายและจิตใจ ตลอดจนการมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ถ้ามีการจัดการที่ไม่เหมาะสม อาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสรีระวิทยาและด้านจิตใจ ทำให้บุคคลนั้นมีแบบแผนการคิด การรับรู้ และพฤติกรรมที่ผิดปกติไป ย่อมพาไปสู่ความล้มเหลวในการปฏิบัติงานได้ แต่ถ้าบุคคลใดสามารถที่จะจัดการกับความเครียดให้อยู่ในขอบเขตที่พอดี สามารถที่จะปรับตัวแก้ไขปัญหาก็จะมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่า และมีความหวัง ย่อมนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต

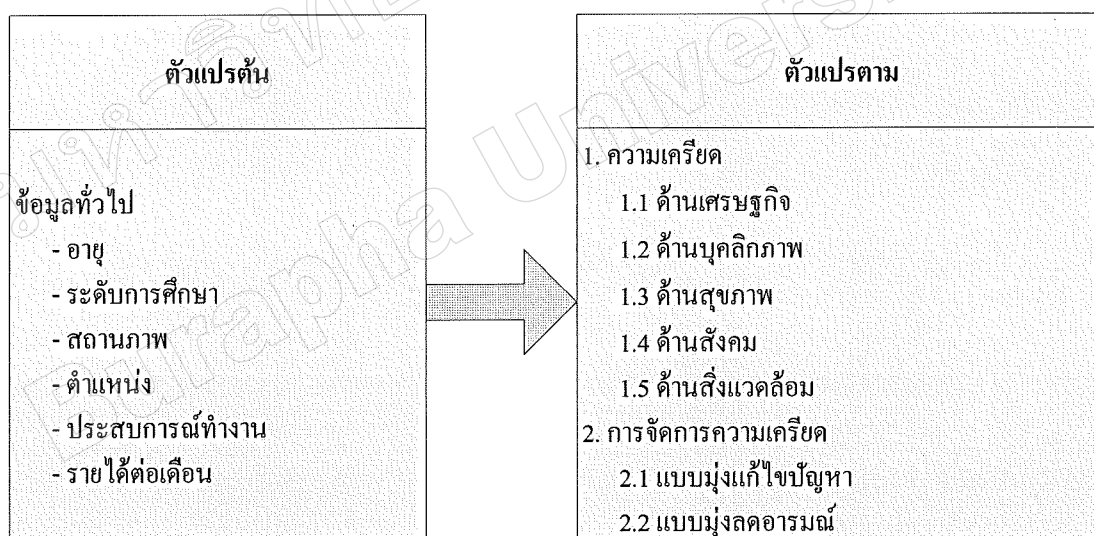
จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของความเครียดและการจัดการความเครียดของคนประจำเรือบนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุง และกำหนดนโยบายการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานที่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความเครียดในการทำงาน และประสิทธิภาพการทำงานของคนประจำเรือบนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดของคนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความเครียดของคนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน รายได้ต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาการจัดการความเครียดของคนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย
4. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความเครียดของคนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน รายได้ต่อเดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับความเครียดและการจัดการความเครียดของคนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย ซึ่งมีความสัมพันธ์ของตัวแปร ดังภาพที่ 1-1

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. คนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทยที่มีอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกัน

2. คนประจำเรือบนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย ที่มีอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการจัดการความเครียดแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ต้องการศึกษาคความเครียดในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านระดับความเครียด และการจัดการความเครียดของคนประจำเรือบนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แก่ คนประจำเรือบนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย จำนวน 300 คน โดยคิดคำนวณจากฐานข้อมูลของเรือที่มีอยู่และคนประจำเรือ ที่ปฏิบัติงานอยู่บนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย อ้างอิงจากสมาคมเจ้าของเรือไทยและกลุ่มควบคุมระบบการตรวจประเมินคุณภาพของเรือขนส่งปิโตรเลียม (PTT Group Ship Vetting)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นคนประจำเรือบนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2556 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้วิธีของ เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างอิงใน ธาณิต ศิลป์จารุ, 2549: 51) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 169 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

- 3.1.1 อายุ
- 3.1.2 ระดับการศึกษา
- 3.1.3 สถานภาพ
- 3.1.4 ตำแหน่ง
- 3.1.5 ประสบการณ์ทำงาน
- 3.1.6 รายได้ต่อเดือน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 3.2.1 ความเครียด
 - 3.2.1.1 ด้านเศรษฐกิจ

- 3.2.1.2 ด้านบุคลิกภาพ
- 3.2.1.3 ด้านสุขภาพ
- 3.2.1.4 ด้านสังคม
- 3.2.1.5 ด้านสิ่งแวดล้อม
- 3.2.2 การจัดการความเครียด
 - 3.2.2.1 แบบมุ่งแก้ไขปัญหา
 - 3.2.2.2 แบบมุ่งลดอารมณ์
- 4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
ตั้งแต่เดือน มกราคม - มีนาคม 2556 รวมระยะเวลา 3 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบระดับความเครียดในการทำงานของคนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย และเข้าใจปัญหาการทำงานของคนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทยมากขึ้น
2. ทราบถึงการจัดการความเครียดในการทำงานของคนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย
3. เป็นแนวทางในการช่วยเหลือเพื่อลดความเครียดและส่งเสริมการจัดการความเครียดที่เหมาะสมของคนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย
4. เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการระบบงาน การบริหารและสนับสนุน เพื่อลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียด
5. เป็นแนวทางในการจัดเตรียมบุคลากรเพื่อเข้าปฏิบัติงาน
6. สามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการทำงานและพัฒนาคนให้เหมาะสม สมกับงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเครียด คือ การรับรู้ถึงกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นจากสภาวะที่ร่างกาย และจิตใจเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ อันเนื่องมาจาก มีสิ่งมาขัดขวางความต้องการหรือมีความกดดันจากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่คาดคิดว่าหนักหรือเกินกว่าความสามารถที่จะแก้ไข มีผลทำให้ร่างกาย เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อภาวะดังกล่าว เช่น เกิดความวิตกกังวล เหนื่อยล้า ท้อแท้ ไม่พึงพอใจในงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน และความรู้สึกทั่วไปเกี่ยวกับงาน

2. ระดับความเครียด คือ ความรุนแรงและระยะเวลาที่เกิดความเครียดขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง ระดับสูง แต่ละระดับมีประโยชน์และอันตรายแตกต่างกัน ประเมินโดยใช้แบบวัดระดับความเครียดในการทำงานของ Thomas (1989) อ้างถึงใน สุทธิพร จิตรังษณภู (2543) ถ้าระดับคะแนนสูง หมายถึง มีความเครียดสูง ระดับคะแนนปานกลาง หมายถึง มีความเครียดระดับปานกลาง ระดับคะแนนต่ำ หมายถึง มีความเครียดต่ำ

3. การจัดการความเครียด คือ ความพยายามที่เปลี่ยนแปลงความนึกคิดและพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะจัดการกับสิ่งกระตุ้นให้เกิดความเครียดขึ้น ทั้งที่เกิดขึ้นภายในหรือภายนอก ประเมินโดยใช้แบบวัดการจัดการความเครียดของ Folkman et. Al (1986) อ้างถึงใน วราลักษณ์ ปวนสุรินทร์ (2541) ซึ่งมี 2 ด้าน คือ การจัดการความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหา และแบบมุ่งลดอารมณ์ ถ้าระดับคะแนนสูงในด้านใด หมายถึง มีการจัดการความเครียดด้านนั้นมาก และระดับคะแนนต่ำ หมายถึง มีการจัดการความเครียดด้านนั้นน้อย

4. คนประจำเรือนเรือบรรทุกก๊าซ LPG ในประเทศไทย คือ บุคคลที่ทำหน้าที่และประกอบ อาชีพบนเรือบรรทุกสินค้าที่สินค้าเป็นก๊าซ LPG ในประเทศไทย